

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และ ศึกษาปัจจัยแวดล้อม ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุบ้านต้า อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเจาะจง (Purposive sampling) เป็นสมาชิกชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุบ้านต้า อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปเป็นสมาชิกอย่างน้อย 1 ปี และเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จำนวนทั้งหมด 122 คน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive) ศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุ และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุบ้านต้า อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งหมด 122 ราย ที่เป็นสมาชิกอย่างน้อย 1 ปี และเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม - 10 สิงหาคม 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ โรคประจำตัว ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก เหตุผลที่เป็นสมาชิกชมรม หน้าที่อะไรในชมรม

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุบ้านด้า ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย กิจกรรม 4 ด้านคือ กิจกรรมด้านบริหารจัดการชมรม มีข้อคำถาม 5 ข้อ กิจกรรมด้านสุขภาพ มีข้อคำถาม 5 ข้อ กิจกรรมด้านสวัสดิการ มีข้อคำถาม 6 ข้อ กิจกรรมด้านสังคมและสมาชิกสัมพันธ์ มีข้อคำถาม 4 ข้อ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามด้านบวก คำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 4 ระดับ ซึ่งแต่ละข้อมีความหมายดังนี้

เป็นประจำทุกครั้งที่	หมายถึง	เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์มีส่วนร่วมตรงกับกิจกรรมนั้นมากที่สุด
เกือบทุกครั้ง	หมายถึง	เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์มีส่วนร่วมตรงกับกิจกรรมนั้นเป็นส่วนใหญ่
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์มีส่วนร่วมตรงกับกิจกรรมนั้นเป็นส่วนน้อย
ไม่เคยร่วม	หมายถึง	เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่มีส่วนร่วมตรงกับกิจกรรมนั้นเลย

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยแวดล้อมที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกชมรม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ความคาดหวังต่อสิทธิ ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นสมาชิก มีข้อคำถาม 13 ข้อ ปัจจัยสนับสนุนด้านครอบครัว มีข้อคำถาม 4 ข้อการรูงใจจากชมรม มีข้อคำถาม 4 ข้อ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามทั้งด้านบวกและด้านลบ คำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 4 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย

มาก	หมายถึง	ผู้สัมภาษณ์มีความคาดหวังในข้อนั้นมากที่สุด
ค่อนข้างมาก	หมายถึง	ผู้สัมภาษณ์มีความคาดหวังในข้อนั้นมากเป็นส่วนใหญ่
ค่อนข้างน้อย	หมายถึง	ผู้สัมภาษณ์มีความคาดหวังในข้อนั้นน้อยเป็นส่วนใหญ่
น้อย	หมายถึง	ผู้สัมภาษณ์มีความคาดหวังในข้อนั้นน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของชมรม มีข้อคำถาม 1 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความตรงด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (Content Validity) โดยสาธารณสุขอำเภอขุนตาล ซึ่งท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 1 ท่าน และนักวิชาการสาธารณสุข ระดับ 7 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีก จำนวน 2 ท่าน แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

การคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index)

แบบสัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุ บ้านต้าอำเภอขุนตาล จังหวัด เชียงราย

$$\text{ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา} = \frac{\text{จำนวนข้อที่เห็นด้วยตรงกัน}}{\text{จำนวนข้อทั้งหมด}}$$

ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา คำนวณได้จากค่าเฉลี่ยของดัชนีความตรงตามเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดังต่อไปนี้

$$\text{ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 และคนที่ 2} = 50/52 = 0.96$$

$$\text{ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 และคนที่ 3} = 49/52 = 0.94$$

$$\text{ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 และคนที่ 3} = 47/52 = 0.90$$

$$\text{รวม} = 2.81$$

$$\text{ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา} = 2.81 / 3 = 0.94$$

ดังนั้นค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุบ้านต้าอำเภอขุนตาล จังหวัด เชียงราย เท่ากับ 0.94

2. ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) โดยการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มทดสอบ 30 คน ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมปั่นจักรยานผู้สูงอายุพระเนตร ตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงใหม่ แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งได้ เท่ากับ 0.75

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยทำหนังสือขอรับการพิจารณา รับรองเชิงจริยธรรม เสนอคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อผ่านการอนุมัติแล้ว ผู้ศึกษาทำเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างทราบและอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าการวิจัยครั้งนี้ การให้ความร่วมมือในการ เก็บข้อมูลเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะถูกเก็บเป็น ความลับและนำเสนอในภาพรวมและนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้นรวมทั้งไม่มี ผลกระทบใดๆต่อกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่างสามารถขอลถอนตัวได้ หากไม่ต้องการมีส่วนร่วมใน การวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์สมาชิกชมรมปั่นจักรยานบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม - 10 สิงหาคม 2550 โดยดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ทำการศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์และเก็บรวบรวม ข้อมูลทั้งหมดโดยผู้ทำการศึกษา

1. ขออนุมัติหนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาสถาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นำหนังสือจากบัณฑิตศึกษาสถานเสนอต่อนายกเทศมนตรีตำบลบ้านต้า เพื่อขออนุญาต เก็บรวบรวมข้อมูล
3. หลังจากได้รับอนุญาตจากนายกเทศมนตรีตำบลบ้านต้า ผู้ศึกษาได้ติดต่อประสานงาน กับหัวหน้าสถานีอนามัยบ้านนาล้อม และ ประธานชมรมผู้สูงอายุเพื่อชี้แจงรายละเอียด ขอรายชื่อ กลุ่มเสี่ยงและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
4. ผู้ศึกษาดำเนินการแนะนำตัวเองชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการศึกษา โดยยึดหลักการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่บ้านของ กลุ่มตัวอย่าง
5. ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน แล้วนำมา วิเคราะห์ด้วย วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลการมีส่วนร่วม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน สำหรับข้อความในแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมเป็นข้อความเชิงบวก ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำทุกครั้งที่	4 คะแนน
เกือบทุกครั้ง	3 คะแนน
นานๆ ครั้ง	2 คะแนน
ไม่เคยร่วม	1 คะแนน

การกำหนดคะแนนเพื่อแปลความหมายของคะแนนการมีส่วนร่วม พิจารณาจากคะแนนดิบของการมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการหาอันตรภาคชั้นโดยใช้ค่าพิสัย (ประคอง กรรมสูตร, 2542 อ้างใน สุเมธ แสงสิงห์ชัย, 2549) โดยคำนวณจากค่าสูงสุดลบด้วยค่าต่ำสุด แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาแบ่งเป็น 3 ช่วงเท่าๆ กัน ซึ่งสามารถแปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยกำหนดระดับคะแนนการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน การพิจารณาคะแนนในการศึกษาครั้งนี้ใช้การอิงกลุ่ม ดังนี้

การกำหนดเกณฑ์การมีส่วนร่วมด้านบริหารจัดการ (ช่วง 5 – 20 คะแนน)

คะแนนช่วง 5.00 – 10.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนช่วง 10.01 – 15.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนช่วง 15.01 – 20.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

การกำหนดเกณฑ์การมีส่วนร่วมด้านสุขภาพ (ช่วง 5 – 20 คะแนน)

คะแนนช่วง 5.00 – 10.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนช่วง 10.01 – 15.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนช่วง 15.01 – 20.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

การกำหนดเกณฑ์การมีส่วนร่วมด้านสวัสดิการ (ช่วง 6 – 24 คะแนน)

คะแนนช่วง 6.00 – 12.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนช่วง 12.01 – 18.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนช่วง 18.01 – 24.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

การกำหนดเกณฑ์การมีส่วนร่วมด้านสังคมและสมาชิกสัมพันธ์ (ช่วง 4 – 16 คะแนน)

คะแนนช่วง 4.00 – 8.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนช่วง 8.01 – 12.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนช่วง 12.01 – 16.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

2. ข้อมูลปัจจัยแวดล้อมที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน สำหรับข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ปัจจัยแวดล้อมที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วม นั้น เป็นข้อคำถามเชิงบวก ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

มาก	4 คะแนน
ค่อนข้างมาก	3 คะแนน
ค่อนข้างน้อย	2 คะแนน
น้อย	1 คะแนน

การกำหนดคะแนนเพื่อแปลความหมายของคะแนนการมีส่วนร่วม พิจารณาจากคะแนนดิบของปัจจัยแวดล้อมที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการหาอันตรภาคชั้นโดยใช้ค่าพิสัย (ประคอง กรรณสูตร, 2542 อ้างใน สุเมธ แสนสิงห์ชัย, 2549) โดยคำนวณจากค่าสูงสุดลบด้วยค่าต่ำสุด แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาแบ่งเป็น 3 ช่วงเท่าๆ กัน ซึ่งสามารถแปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยกำหนดระดับคะแนนปัจจัยแวดล้อมที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมใน แต่ละปัจจัย การพิจารณาคะแนนในการศึกษาครั้งนี้ใช้การอิงกลุ่ม ดังนี้

การกำหนดเกณฑ์ความคาดหวังต่อสิทธิ ผลประโยชน์ที่ได้รับ (ช่วง 13 – 52 คะแนน)

คะแนนช่วง 13.00 – 26.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนช่วง 26.01 – 39.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนช่วง 39.01 – 52.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

การกำหนดเกณฑ์ปัจจัยสนับสนุนทางด้านครอบครัว (ช่วง 4 – 16 คะแนน)

คะแนนช่วง 4.00 – 8.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนช่วง 8.01 – 12.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนช่วง 12.01 – 16.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

การกำหนดเกณฑ์การจงใจจากชมรม (ช่วง 4 - 16 คะแนน)

คะแนนช่วง 4.00 – 8.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนช่วง 8.01 – 12.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนช่วง 12.01 – 16.00 หมายถึง มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

4. ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานของชมรมปันจักรยาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved